

ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนออนไลน์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
The Expectation of Students for the Online Learning At Graduated
School, Dhurakij Pundit University

กุลธิดา รอดบุญ
สาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย
ผู้รับผิดชอบบทความ

Kultida Rodbun
E-mail: 6114993886@rumail.ru.ac.th
Faculty of Business Administration Program in Management
Ramkhamhaeng University, Thailand
Corresponding author

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนออนไลน์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนออนไลน์ ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านเทคโนโลยี และด้านสภาพแวดล้อม โดยจำแนกตามข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ, อายุ, สถานภาพ, ระดับการศึกษา, หลักสูตรที่กำลังศึกษา, อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ประชากรในงานวิจัย คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ปีการศึกษา 2563 ซึ่งประกอบด้วยนักศึกษาปริญญาโท และ นักศึกษาปริญญาเอก กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 248 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ หาค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัยพบว่า 1). นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 248 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 51.21 และเพศชาย จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 48.79 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอายุ 26-30 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 32.26 รองลงมาคือ อายุ 31-35 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 31.45, อายุไม่เกิน 25 ปี จำนวน 43 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 17.34, 36-40 ปี มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และ อายุมากกว่า 41 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.45 ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 72.98 รองลงมาคือ สถานภาพสมรส จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 26.61 และ หย่า/หม้าย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.40 ตามลำดับ ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 156 คิดเป็นร้อยละ 62.90 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 36.29 และ ระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.81 ตามลำดับ ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาโท จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 96.37 และปริญญาเอก จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.63 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 43.15 รองลงมาคือ หน่วยงานราชการ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 26.61, ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 14.52, รัฐวิสาหกิจ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 9.68 และ อื่นๆจำนวน 15 คน คิด

เป็นร้อยละ 6.05 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 30,000 บาท จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 56.85 รองลงมาคือ 30,001 – 50,000 บาท จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 18.95 ,รายได้ต่อเดือนไม่เกิน 15,000 บาท จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และ 50,001 บาทขึ้นไป จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ตามลำดับ

2). ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนออนไลน์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านเทคโนโลยี และด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านผู้สอน, ด้านเทคโนโลยี และด้านเนื้อหา ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความคาดหวังระดับมาก คือ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านผู้เรียน ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความคาดหวัง; เรียนออนไลน์

ABSTRACT

This research studies graduated students' expectations for online learning at Dhurakij Pundit University. The investigated significant aspects are online content, students, instructors, related technologies, and learning environments, classified by personal information as gender, age, married status, graduated education level, studying level, career, and monthly income. The research population is 248 graduated students (master and doctoral levels) at Dhurakij Pundit University who full-time register in the year 2020. This research used the developed questionnaire to collect data and statistical software to analyze data as frequencies, percentage, average, and standard deviation values.

The results find that; (1) 248 students answered the questionnaire as 127 female or 51.21% and 121 male or 48.79%; (2) 80 students are 26-30 years old or 32.26%, 78 students are 31-35 years old or 31.45%, 43 students are less than 25 years old or 17.34%, 31 students are 36-40 years old or 12.50%, and 16 students are more than 41 years old or 6.45%; (3) 181 students are single or 72.98%, 66 students are married or 26.61%, and 1 student are divorced or 0.40%; (4) 156 students graduated bachelor degree or 62.90%, 90 students graduated master degree or 36.29%, and 2 students graduated doctorate degree or 0.81%; (5) 239 students are studying at master degree or 96.37%, and 9 students are studying doctoral degree or 3.63%; (6) 107 students are private employee or 43.15%, 66 students are government agencies or 26.61%, 36 students are self-employed or 14.52%, 24 students are state-enterprises or 9.68%, and 15 students are other careers or 6.05%; (7) 141 students have monthly income 15,001-30,000 Baht or 56.85%, 47 students have monthly income 30,001-50,000 Baht or 18.95%, 31 students have monthly income less than 15,000 Baht or 12.50%, and 29 students have monthly income higher than 50,001 Baht or 12.50%.

The expectation of graduated students for online learning study on five aspects as; online contents, students, instructors, technologies, and learning environment. From

descriptive statistic results, the average expectation level is at a high level when considering all aspects. When studying each separately, instructors, technologies, and online content all are at the highest level, while the learning environment and students both are at the high expectation level.

Keywords: Expectation; Learning Online

บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019: COVID-19) ส่งผลกระทบต่อผู้คนทั่วโลกในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ส่งผลถึงวิถีการใช้ชีวิตของทุกคน อีกทั้งการแพร่ระบาดครั้งนี้ยังเป็นปัจจัย“เร่ง”ให้พฤติกรรมของผู้คนเปลี่ยนแปลงไป รวมถึงทำให้โลกดิจิทัลกลายเป็น New Normal ทั้งนี้ข้อมูลอ้างอิงจาก (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2563) ได้ระบุว่า ช่วงสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ผู้คนคุ้นชินกับการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น ผลสำรวจเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยพบว่าเพิ่มขึ้นกว่า 150% ในขณะเดียวกัน ส่วนของภาคการศึกษาทั้งรัฐบาลและเอกชนต่างก็ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของ ไวรัสโคโรนา-19 เช่นเดียวกับ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ในเรื่องของการบริหารจัดการเรียนการสอน กล่าวคือ ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบปกติได้ ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ทางมหาวิทยาลัยต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบการเรียนการสอนออนไลน์ให้ทันต่อเทคโนโลยีและตอบโจทย์พฤติกรรมของผู้เรียนในปัจจุบัน ขณะที่กระแสการเปลี่ยนแปลงของวิกฤตครั้งนี้ผนวกกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จึงเป็นโอกาสที่ดีที่มหาวิทยาลัยเข้ามา มีบทบาทสำคัญในการปรับกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือกระตุ้นในการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงนับเป็นความท้าทายอย่างยิ่งสำหรับผู้สอน

ความคาดหวังเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งอันเป็นผลมาจากการได้รับการตอบสนองต่อแรงจูงใจ หรือความต้องการที่มีผลต่อความสำเร็จของการเรียนการสอน ความคาดหวังของแต่ละบุคคลตั้งที่ (Vroom, 1964) ที่ชี้ให้เห็นว่าความคาดหวัง ความพึงพอใจ จะเป็นสิ่งที่กำหนดกำลังความพยายาม หรือแรงจูงใจของนักศึกษา ถ้าหากว่าความพอใจ หรือความคาดหวังเท่ากับศูนย์แล้วแรงจูงใจจะเท่ากับศูนย์ด้วย นั้นหมายความว่าหากนักศึกษามีความคาดหวังในการเรียนออนไลน์ในระดับสูงหรือคาดหวังไว้มาก แต่เมื่อมาสัมผัสกับการเรียนการสอน แล้วพบว่า ระบบการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพที่คาดหวังไว้ก็จะมี ความพึงพอใจสูง ในทางกลับกันหากนักศึกษามีความคาดหวังในการเรียนออนไลน์ในระดับต่ำหรือคาดหวังไว้น้อย แต่เมื่อมาสัมผัสกับการเรียนการสอนแล้ว พบว่า ระบบการจัดการเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพที่คาดหวังไว้ก็จะมี ความพึงพอใจต่ำ

จากความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนออนไลน์ ซึ่งจากผลการศึกษาคาดว่า มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตจะได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ สำหรับการปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในระดับบัณฑิตศึกษามากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนออนไลน์ ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยเป็นการศึกษาความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนออนไลน์ ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

โดยมีตัวแปรในการศึกษา ดังนี้

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา หลักสูตรที่กำลังศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ตัวแปรตาม คือ ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนออนไลน์ ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ประกอบด้วย ด้านเนื้อหา ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านเทคโนโลยี ด้านสภาพแวดล้อม

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2563 จำนวน 651 คน

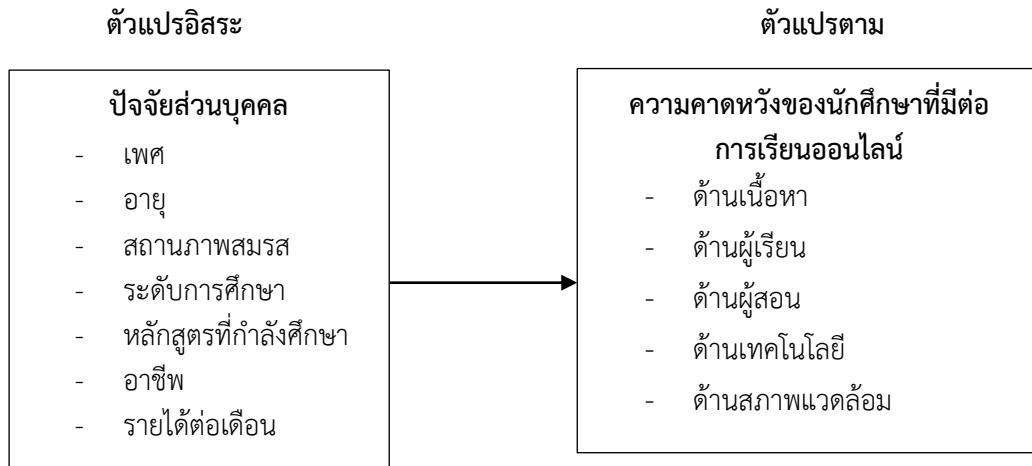
ขอบเขตด้านระยะเวลา

การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ทำการวิจัยระหว่างเดือน ธันวาคม 2563 – กุมภาพันธ์ 2564

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงความต้องการและความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนออนไลน์ ในระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
2. ผลการวิจัยสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาและบริหารจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง

“ความคาดหวัง” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Expectation” ได้มีผู้ให้ความหมายความคาดหวังไว้หลายหลายทัศนะ ดังต่อไปนี้ พรพิมล ริยาย (2555) กล่าวไว้ว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความต้องการ ความรู้สึก การรับรู้การคาดการณ์ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ถึงสิ่งที่บุคคลปรารถนาจะเป็นและได้มาในอนาคตที่จะเกิดขึ้น ในขณะที่ ฤทัย นิธิธนวิจิต (2553, หน้า 12) ความคาดหวัง เป็นความคิด ความเชื่อ ความมุ่งหวัง ความต้องการ ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น บุคคล กระทำหรือเหตุการณ์เป็นการคิดคาดเนไว้ล่วงหน้า โดยมุ่งหวังในสิ่งที่จะเป็นไปได้มากกว่าสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ทั้งนี้ความหมายและทฤษฎีของความคาดหวังขึ้นอยู่กับนักทฤษฎีแต่ละคนจะนิยาม ต่างมีสาระและแนวความคิดคล้ายกัน แต่ฉบับที่เป็นที่ยอมรับและนำมาเป็นใช้อ้างอิงของนักวิจัยรุ่นหลังๆ คือทฤษฎีความคาดหวังถูกนำเสนอโดย Vroom (1964) ได้มีมติฐานความเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาจากการตัดสินใจเลือกกระหว่างทางเลือกต่างๆ โดยพฤติกรรมเหล่านั้นมีระบบ มีความสัมพันธ์กับ กระบวนการทางจิตใจได้แก่ การรับรู้ ความเชื่อ เจคติ โดยเกิดจากแรงจูงใจ

ความหมายของการเรียนออนไลน์

ไพโรจน์ ตรีธนากุล, ไพบูลย์ เกียรติโกมลและเสกสรรค์ แยมพิณจ (2546:11) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบออนไลน์ คือ การเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี และดำเนินการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งทางด้านการเรียนการสอน การบริการทางการศึกษาและการบริหารการจัดการศึกษา เพื่อสนองความต้องการการศึกษาที่ไร้พรมแดน ไร้เงื่อนไขของเวลา และสถานที่ เป็นการจัดการให้การศึกษาสนองต่อความต้องการของเอกัตบุคคล รวมทั้งการศึกษาโดยผู้เรียนเป็นสำคัญจะเป็นการศึกษาสถานที่ในห้องเรียน ที่บ้าน หรือที่ไหนๆ ก็ได้โดยใช้คอมพิวเตอร์แบบ Stand Alone หรือ Network, Intranet หรือ Internet ตามความจำเป็นและเหมาะสม

รูปแบบของการเรียนการสอนแบบออนไลน์

จากการศึกษาของ (มนต์ชัย เทียนทอง, 2545) การเรียนการสอนแบบออนไลน์สามารถแบ่งออกเป็น 2 ระบบ ดังนี้ 1. Asynchronous เป็นระบบที่ผู้เรียนและผู้สอนไม่จำเป็นต้องอยู่ในเวลาเดียวกัน กล่าวคือผู้เรียนสามารถเข้ามาศึกษาเนื้อหา ณ เวลาใดก็ได้โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านเว็บเพจ และไม่จำเป็นต้องใช้การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และ 2. Synchronous เป็นระบบที่ผู้สอนและผู้เรียนจำเป็นต้องมี

ปฏิสัมพันธ์กัน ในเวลาเดียวกัน โดยอาจจะใช้ การถ่ายทอดสดภาพและเสียง (Lived) การประชุมออนไลน์ (Video Conference)

องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์

การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ต้องเน้นการจัดการอย่างเป็นระบบ เนื่องจากการดำเนินการต้องอาศัยหลายฝ่ายร่วมมือกันจึงจะทำให้การเรียนการสอนออนไลน์เกิดประสิทธิภาพสูงสุดทั้งผู้สอนและผู้เรียน โดยอย่างน้อยที่สุดควรประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. **ด้านเนื้อหา** คือ สาร และองค์ความรู้และเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการเรียนการสอน โดยผู้สอนควรออกแบบให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา มีการวางแผนผังเนื้อหาครอบคลุมรายวิชาทั้งหมด สำหรับข้อความของเนื้อหาควรมีความชัดเจน กระชับ เข้าใจง่าย
2. **ด้านผู้เรียน** ในที่นี้หมายถึงนักศึกษา ซึ่งแต่ละคนเป็นผู้รับเนื้อหาและองค์ความรู้จากผู้สอนและมีโอกาสเลือกวิธีเรียนได้อย่างหลากหลายตามความเหมาะสมภายใต้การแนะนำของผู้สอน รวมทั้งควรเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ มีส่วนร่วมในการเรียน
3. **ด้านผู้สอน** เป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหา สารของบทเรียน หรือ พัฒนาบทเรียนด้วยตนเอง โดยทำการสอน องค์ความรู้ต่างๆให้กับผู้เรียนให้เกิดความเข้าใจใน เนื้อหาประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญของผู้สอน มีส่วนทำให้การเรียนออนไลน์บรรลุเป้าหมาย
4. **ด้านเทคโนโลยี** เป็นการทำงานกันระหว่างระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบการติดต่อสื่อสาร
5. **ด้านสภาพแวดล้อม** คือ สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ โดย (Wallber. 1987: 533) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Learning Environment) มีความหมายว่า สิ่งต่างๆอันหมายถึง ทั้งรูปธรรมและนามธรรมที่อยู่รายล้อมผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์โควิด - 19

แนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลโดยเน้นการดำเนินงานทุกอย่างเป็นรูปแบบออนไลน์รวมถึงการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนมีการสอนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ โดยพัฒนาจากแอปพลิเคชันการประชุมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น

Google Meet เป็นโปรแกรมประชุมออนไลน์ในรูปแบบของ VDO Conference สามารถนำเสนอ งานหรือประชุมทางไกลได้ง่าย

Zoom เป็นโปรแกรมการประชุมผ่านระบบคลาวด์ในรูปแบบของการ VDO Conference สามารถเปิดวิดีโอคอลเพื่อสื่อสารกันได้ อีกทั้งยังสามารถแชร์หน้าจอเพื่อการอธิบาย

Skype เป็นแอปเพื่อการสนทนาที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ทั้งในเรื่องความคมชัดของเสียงสามารถรับส่งไฟล์ต่าง ๆ ซึ่งกันและกันได้ รวมไปถึงการส่งทั้งภาพและเสียง

Slack เป็นแอปพลิเคชันที่ใช้ในการสื่อสารภายในองค์กรที่มีรูปแบบการใช้งานที่สามารถพูดคุยกัน ส่งภาพถ่าย วิดีโอ ลิงค์ โค้ดต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ยังสามารถสร้างห้องขึ้นมาสำหรับพูดคุยกันในเชิงองค์กร

Microsoft Team เป็นบริการสนทนาแบบกลุ่มทำงานร่วมกับ Office 365 สำหรับองค์กรลักษณะคล้ายกับ Slack สามารถเชื่อมต่อกับ Office ได้ทั้งหมด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พชร ลีรัตน์มงคล และ จิรัชฌา วิเชียรปัญญา (2556) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการเรียนออนไลน์ของผู้เรียนโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย โดยศึกษาพฤติกรรมการเรียนออนไลน์ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการเรียนออนไลน์ เปรียบเทียบปัจจัยแห่งความสำเร็จของการเรียนออนไลน์และพัฒนาแนวทางแห่งความสำเร็จของการเรียนออนไลน์ของผู้เรียนโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย โดยผู้วิจัยศึกษาปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนออนไลน์ 4 ด้าน คือ ปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านบทเรียน และ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการเรียนออนไลน์ของผู้เรียนโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน อาทิ ด้านเทคโนโลยี (ค่าเฉลี่ย=3.89) ด้านบทเรียน (ค่าเฉลี่ย=3.88) ด้านผู้สอน (ค่าเฉลี่ย=3.85) และด้านผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย=3.75) ส่วนการพัฒนาแนวทางแห่งความสำเร็จของการเรียนออนไลน์ของผู้เรียนโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทยอยู่บนพื้นฐานแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ต่างเวลาและการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีเคลื่อนที่ เช่น มีการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร และการเรียนรู้ที่หลากหลาย การให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในช่วงเวลาใดก็ได้โดยอยู่บนพื้นฐานของการให้ผู้เรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หรือมีการจัดการเนื้อหาที่มีความยืดหยุ่นเพื่อให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลที่ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันให้มากที่สุด

วราวุฒิ มั่นสุขผล และ ปุณเชษฐ์ จินางศุข (2558) ทำการศึกษาพฤติกรรมและความต้องการใช้อีเลิร์นนิ่งของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้อีเลิร์นนิ่งของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2) เพื่อศึกษาความต้องการใช้อีเลิร์นนิ่งของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิตศึกษาชั้นปีที่ 1-2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2557 จำนวน 183 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการใช้อีเลิร์นนิ่ง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ โดยเฉลี่ยมีพฤติกรรมการเข้าใช้งาน ระบบอีเลิร์นนิ่ง 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ส่วนใหญ่มีการใช้งานในช่วงเวลา 18.01-21.00น. เวลาในการใช้งานแต่ละครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 1-2 ชั่วโมง โดยมีการใช้งานผ่านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ในคีย์บอร์ดมากที่สุด ด้านวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้งานอีเลิร์นนิ่ง พบว่า มีการใช้งานเพื่อศึกษาบทเรียน/บททวนบทเรียน มากที่สุด 2) ความต้องการใช้อีเลิร์นนิ่ง ด้านบทเรียน(เนื้อหาสาระวิชา)โดยภาพรวมมีความต้องการมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย=4.49, SD=.62) พบว่า ต้องการเอกสารประกอบรายวิชาให้ดาวน์โหลด มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=4.42, SD=.69) พบว่า มีความต้องการใช้บริการเครือข่าย SU Wi-Fi ในการเรียนการสอนระบบอีเลิร์นนิ่ง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการใช้งานระบบอีเลิร์นนิ่ง โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=4.40, SD=.67) พบว่า ต้องการให้สามารถใช้อีเลิร์นนิ่งผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ศุภรัตน์ มฤคิ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนที่ยืดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในรายวิชา สังคมวิวัฒน์ ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา งานวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนที่ยืดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในรายวิชา สังคมวิวัฒน์ ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลามีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ (1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนที่ยืดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และ (2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอนที่ยืดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในรายวิชาสังคมวิวัฒน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน

124 คน ใช้เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถามความพึงพอใจ นำมาวิเคราะห์ผล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียน เป็นศูนย์กลางทั้ง 6 ด้านคือ คือ ด้านผู้สอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านเนื้อหาสาระ ด้านสื่อ และสื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และ ด้านผู้เรียน (สำหรับผู้เรียนประเมิน ตนเอง) อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72 ด้านที่มีค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจสูงสุดคือ ด้านการวัดและประเมินผล (ค่าเฉลี่ย= 4.36, SD=0.68) รองลงมาคือ ด้านผู้สอน (ค่าเฉลี่ย=4.24, SD=0.71) ในขณะที่ด้านผู้เรียน โดยภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากมี ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.17และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.73 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมี ค่าเฉลี่ยที่แปรผลอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุดคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน (ค่าเฉลี่ย=4.13, SD=0.72) การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนที่ยึด ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้สอนนั้นควรพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัยโดยจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและควรให้นักศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ผู้สอนควรผลิต สื่อนวัตกรรมในรายวิชาที่ตนเองสอน และการวัดผลประเมินผลในรายวิชานั้นควรประเมินผลตามสภาพจริง

อรวรรณ ธนุสร (2561) ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ผู้วิจัยได้ศึกษาระดับ ความพึงพอใจและเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรเนื้อหาวิชา ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านประเมินผลการเรียนการสอน ด้านปัจจัย สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และ ด้านการพัฒนาคุณลักษณะของนิสิต ผลการศึกษา พบว่า ระดับความพึง พพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมี ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เช่นกัน เรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านประเมินผลการเรียนการสอน ด้าน กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ด้านการพัฒนา คุณลักษณะของนิสิต โดยด้านหลักสูตรเนื้อหาวิชา พบว่ามีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุด 1. นิสิตที่เพศ ต่างกัน มีระดับความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 2. นิสิตที่มี สาขาวิชาต่างกันมีระดับความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อแตกต่างกัน โดยมีระดับความพึงพอใจด้านประเมินผลการเรียนการสอน และ ด้านอาจารย์ผู้สอนแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตสาขาวิชาฟิสิกส์มีระดับความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 โดยในด้านการพัฒนาคุณลักษณะของนิสิตพบว่านิสิตชั้นปีที่ 5 มีความพึงพอใจสูงกว่านิสิต ชั้นปีที่ 4 3. นิสิตที่มีชั้นปีแตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจในภาพรวมและรายด้าน ด้านเนื้อหาหลักสูตร เนื้อหาวิชา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และ ด้านการพัฒนาคุณลักษณะของนิสิต ไม่แตกต่างกัน ส่วน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านประเมินผลการเรียนการสอน และด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ มีความพึง พพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยในด้านการพัฒนาคุณลักษณะของนิสิตพบว่านิสิต ชั้นปีที่ 5 มีความพึงพอใจสูงกว่านิสิตชั้นปี ที่ 4

เสรี สิงห์โงน ,สาลินี จันทร์เจริญและธัญลักษณ์ กองชัยมงคล (2561) ศึกษาเรื่องความคาดหวัง และความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา จิตวิทยาเด็ก วัยรุ่นและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังและความ พึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังและ ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน และ เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังและความพึง พพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน โดยทำการวิจัย 6 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านหลักสูตร ด้าน

อาจารย์ผู้สอน ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร และ ด้านการวัดและประเมินผล เป็นการวิจัยแบบ ผสมผสาน การวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากประชากรซึ่งเป็นนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าตั้งแต่ปีการศึกษา 2556-2560 จำนวน 54 คน การวิจัยเชิงคุณภาพใช้ข้อมูลความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรจากโครงการสัมมนาเพื่อพัฒนาหลักสูตร ประจำปี 2557-2561 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้วย t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และ เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษา ด้วยสถิติที สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ และใช้การ วิเคราะห์เนื้อหา จำแนก จัดกลุ่ม และแยกประเภทข้อมูล สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพผลการศึกษาพบว่า 1) นักศึกษามีความคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านอาจารย์ผู้สอน และ ด้านหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาในระดับมาก ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) นักศึกษามีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าระดับความพึงพอใจสูงกว่าระดับความคาดหวัง และ3) นักศึกษาที่มี รหัส เพศ อายุ สาขาวิชาที่จบ การศึกษา สถาบันที่จบการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และระยะเวลาที่มีประสบการณ์ทำงาน แตกต่างกัน มีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ (Questionnaire) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยทางสถิติ ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ทางผู้ทำการวิจัยได้มีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2563 จำนวน 651 คน กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยทำการเก็บแบบสอบถามจำนวนรวม 248 ชุด โดยใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ ยามาเน่ (Yamane,1973) กำหนดค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 95% ระดับความเชื่อมั่น 0.05 มีค่าความคาดเคลื่อนเท่ากับ $\pm 5\%$

ดังนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability sampling) ซึ่งผู้วิจัยจะเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามออนไลน์ (Questionnaire) และได้แจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 248 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากระบบ Google Form ไปยัง Google Sheet เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสรุปผลการวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาได้ใช้การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จทางคอมพิวเตอร์ (SPSS) บนระบบ Window 2010

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับการวิเคราะห์เพื่อการบรรยายปัจจัยส่วนบุคคล
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) สำหรับการวิเคราะห์ระดับความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนออนไลน์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD) สำหรับการวิเคราะห์ระดับความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนออนไลน์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนออนไลน์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต” ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท และ ปริญญาเอก ปีการศึกษา 2563 มีผู้ตอบแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 248 คน ผลการวิเคราะห์ส่วนที่ 1 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 51.21 และเพศชาย จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 48.79 ตามลำดับ มีอายุส่วนใหญ่ 26-30 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 32.26 รองลงมาคือ อายุ 31-35 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 31.45, อายุไม่เกิน 25 ปี จำนวน 43 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 17.34, 36-40 ปี มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และอายุมากกว่า 41 ปี จำนวน 16 คนคิดเป็นร้อยละ 6.45 ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดจำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 72.98 รองลงมาคือ สถานภาพสมรส จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 26.61 และ หย่า/หม้าย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.40 ตามลำดับ นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 156 คิดเป็นร้อยละ 62.90 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 36.29 และ ระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.81 ตามลำดับ ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาโท จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 96.37 และปริญญาเอก จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.63 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 43.15 รองลงมาคือ หน่วยงานราชการ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 26.61 , ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 14.52, รัฐวิสาหกิจ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 9.68 และ อื่นๆ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 6.05 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 30,000 บาท จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 56.85 รองลงมาคือ 30,001 – 50,000 บาท จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 18.95 ,รายได้ต่อเดือนไม่เกิน 15,000 บาท จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และ 50,001 บาทขึ้นไป จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 2 ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนออนไลน์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านเทคโนโลยี และ ด้านสภาพแวดล้อม โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนออนไลน์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านผู้สอน, ด้านเทคโนโลยีและด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.41, \bar{X} = 4.29, \bar{X} = 4.26$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความคาดหวังระดับมากที่สุด คือ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านผู้เรียน ($\bar{X} = 4.10, \bar{X} = 3.97$) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล

การศึกษาเรื่อง “ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนออนไลน์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนออนไลน์ ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านเทคโนโลยี และด้านสภาพแวดล้อม โดยจำแนกตามข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ, อายุ, สถานภาพ, ระดับการศึกษา, หลักสูตรที่กำลังศึกษา, อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ประชากรในงานวิจัย คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ปีการศึกษา 2563 ซึ่งประกอบด้วยนักศึกษาปริญญาโท และ นักศึกษาปริญญาเอก กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 248 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ (SPSS) หาค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ผลการวิจัยพบว่า 1). นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 248 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 51.21 และเพศชาย จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 48.79 ตามลำดับ มีอายุส่วนใหญ่ 26-30 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 32.26 รองลงมาคือ อายุ 31-35 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 31.45, อายุไม่เกิน 25 ปี จำนวน 43 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 17.34, 36-40 ปี มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และ อายุมากกว่า 41 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.45 ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 72.98 รองลงมาคือ สถานภาพสมรส จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 26.61 และ หย่า/หม้าย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.40 ตามลำดับ ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 156 คิดเป็นร้อยละ 62.90 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 36.29 และ ระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.81 ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาโท จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 96.37 และปริญญาเอก จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.63 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 43.15 รองลงมาคือหน่วยงานราชการ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 26.61 , ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 14.52, รัฐวิสาหกิจ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 9.68 และ อื่นๆจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 6.05 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 30,000 บาท จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 56.85 รองลงมาคือ 30,001 – 50,000 บาท จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 18.95 ,รายได้ต่อเดือนไม่เกิน 15,000 บาท จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และ 50,001 บาทขึ้นไป จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ตามลำดับ

ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนออนไลน์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านผู้สอน, ด้านเทคโนโลยี และด้านเนื้อหา ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความคาดหวังระดับมาก คือ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านผู้เรียน ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ด้านเนื้อหา

โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เนื้อหารายวิชามีประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพ/พัฒนาอาชีพ เนื้อหาในรายวิชามีความทันสมัย น่าสนใจสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และทันต่อการเปลี่ยนแปลง เนื้อหารายวิชามีความหลากหลาย บูรณาการกับศาสตร์ต่างๆ ได้ การจัดลำดับในเนื้อหารายวิชาเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง ทำให้

ผู้เรียนเข้าใจง่าย เนื้อหารายวิชามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก คือ เนื้อหารายวิชาที่เรียนเหมาะสมกับระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิมล มั่นสุขผล และ ปุณเชษฐ จินางศุกะ (2558) ทำการศึกษาพฤติกรรมและความต้องการใช้อีเลิร์นนิ่งของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรด้านความเต็มใจในการทำงานอย่างเต็มที่เพื่อองค์กร

2. ด้านผู้เรียน

โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อที่มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก คือ ผู้เรียนสามารถบูรณาการความรู้ และทักษะตามเนื้อหารายวิชาเข้าสู่การดำรงชีวิตจริงได้ การเรียนออนไลน์ ทำให้ท่านได้ประสบการณ์การเรียนรู้แบบใหม่ มีความคล่องแคล่วในการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น มีวินัยและกระตือรือร้นที่จะเข้าเรียนออนไลน์ คิดว่าการเรียนออนไลน์ทำให้เกิดความสะดวก รวดเร็วในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น คิดว่าการเรียนออนไลน์ ทำให้ผู้เรียนตั้งใจเรียนและได้รับความรู้เหมือนกับการเรียนในห้องเรียน และการเรียนออนไลน์ ทำให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น และมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนร่วมกับเพื่อนและผู้สอน ตามลำดับ ซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภรัตน์ มฤคิ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในรายวิชา สังคมกวีวัฒน์ ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

3. ด้านผู้สอน

โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อที่มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้สอนมีความตั้งใจ กระตือรือร้นในการสอนและเข้าสอนตรงเวลา ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถเสริมสร้างความเข้าใจในบทเรียน ผู้สอนได้มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนซักถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างการเรียนออนไลน์ ผู้สอนมีเทคนิคการสอนและความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้นักศึกษาเข้าใจง่าย ผู้สอนมีคุณสมบัติและประสบการณ์เหมาะสมกับรายวิชาที่สอน และสอนมีการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนที่หลากหลายทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อ และเข้าใจเนื้อหาอย่างชัดเจน ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสรี สิงห์โงน ,สาลินี จันทร์เจริญและธัญลักษณ์ กองชัยมงคล (2561) ที่ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาเด็ก วัยรุ่นและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

4. ด้านเทคโนโลยี

ด้านเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อที่มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ช่องทางสื่อสารผ่าน facebook, line group, google classroom ภายในหลักสูตร ช่วยเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารกับผู้สอน เจ้าหน้าที่ดูแล และผู้เรียนด้วยกันได้ง่ายขึ้น โปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เช่น Zoom , Google meet, Google Classroom ง่ายต่อการใช้งาน ระบบอินเทอร์เน็ตไร้สายที่มีประสิทธิภาพ ทำให้การเรียนออนไลน์ไม่สะดุด ทำให้เข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้การเรียนออนไลน์สะดวก สามารถเข้าเรียนได้ทุกเวลาและสถานที่ และหลักสูตรมีการช่วยเหลือ ให้แนวทางในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบต่างๆ ทำให้การเรียนออนไลน์มีประสิทธิภาพ ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พชร ลิ้มรัตนมงคล และ จิรัชฌา วิเชียรปัญญา (2556) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการเรียนออนไลน์ของผู้เรียนโครงการมหาวิทยาลัไฮเบอร์ไทย

5. ด้านสภาพแวดล้อม

โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผ่านประสบการณ์ในการ

แก้ปัญหาต่างๆ ในขณะที่อีก 5 ข้อ มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก คือ เอกสารและสื่อการสอนซึ่งประกอบด้วยข้อความ ภาพและเสียงมีความกระชับ เหมาะสม และทันสมัย ง่ายต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเลือกสถานที่เรียนได้ตามความพึงพอใจของตนเอง ซึ่งมีสภาพแวดล้อมดีกว่าการนั่งเรียนในห้องเรียน อุปกรณ์อำนวยความสะดวก เช่น คอมพิวเตอร์ กล้องและไมค์ มีสภาพพร้อมต่อการใช้งาน ผู้เรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเนื้อหาที่เรียนเสมอ และ บรรยากาศในการเรียนออนไลน์เอื้อต่อการเรียนรู้ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรพรรณ ธนุสร (2561) ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ด้านเนื้อหา

สิ่งที่ควรปรับปรุง คือ เนื้อหารายวิชามีประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพ/พัฒนาอาชีพ กล่าวคือ เนื้อหาสาระประมวลความรู้ที่มุ่งจัด หรือเสนอแก่ผู้เรียนควรมีการออกแบบเนื้อหาให้เรียนควบคู่กันทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนสัมฤทธิ์ผลได้ทั้งด้านการเรียนและการทำงาน, เนื้อหาในรายวิชา มีความทันสมัย น่าสนใจสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และทันต่อการเปลี่ยนแปลง ควรปรับเนื้อหาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา พัฒนาเนื้อหาให้เป็นปัจจุบัน และเพิ่มกรณีศึกษาต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนสนใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น, เนื้อหารายวิชามีความหลากหลาย บูรณาการกับศาสตร์ต่างๆ ได้ ควรเป็นการผสมผสานเชื่อมโยงเนื้อหาสาระ ในลักษณะการหลอมรวมกันโดยการตั้งเป็นหน่วย (unit) หรือหัวเรื่อง (Theme) จะช่วยลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชา ลดเวลาการเรียนรู้ของผู้เรียน

ด้านผู้เรียน

สิ่งที่ควรปรับปรุง คือ ผู้เรียนสามารถบูรณาการความรู้ และทักษะตามเนื้อหารายวิชาเข้าสู่การดำรงชีวิตจริงได้ กล่าวคือ เน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยการวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนมาออกแบบและแก้ปัญหา ให้มีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม มีมุมมองที่หลากหลาย และยืดหยุ่นเพื่อให้มีศักยภาพในการดำเนินชีวิต, การเรียนออนไลน์ทำให้ท่านได้ประสบการณ์การเรียนรู้แบบใหม่ มีความคล่องแคล่วในการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น ซึ่งในนี้อาจจะรวมถึงกิจกรรมในการเรียนการสอนให้หลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนรู้จักและมีความพร้อมในด้านการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ (Digital Literacy) สามารถสืบค้น วิเคราะห์ข้อมูล ประเมินเนื้อหาอย่างเป็นระบบ โดยใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลได้อย่างเหมาะสม และเน้นการปฏิบัติและใช้งานอย่างสม่ำเสมอ, ท่านมีวินัยและกระตือรือร้นที่จะเข้าเรียนออนไลน์ โดยควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ ออกแบบกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน

ด้านผู้สอน

สิ่งที่ควรปรับปรุง คือ ผู้สอนมีความตั้งใจ กระตือรือร้นในการสอนและเข้าสอนตรงเวลา กล่าวคือ บุคลิกของผู้สอนกระฉับกระเฉง มีน้ำเสียงที่น่าฟัง สอดแทรกอารมณ์ขันในการสอน และวิธีการสอนให้มีวิธีที่สามารถโน้มน้าวชักจูงให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้, ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและ

สามารถเสริมสร้างความเข้าใจในบทเรียน กล่าวคือ มีการเรียนการสอนแบบมอบหมายงาน โดยมีกิจกรรมให้ เช่น การให้ทำโครงการ การศึกษาดูงาน หรือ การทำ workshop ต้องอาศัยการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์, ผู้สอนได้มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนซักถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างการเรียนออนไลน์ ควรเน้น การสร้างสื่อการสอนประกอบการบรรยายให้มีความน่าสนใจ การตั้งคำถามแก่ผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิด และสร้างการมีส่วนร่วมในการเรียน ช่วยลดช่องว่างระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน

ด้านเทคโนโลยี

สิ่งที่ควรปรับปรุง คือ ช่องทางสื่อสารผ่าน facebook ,line group, google classroom ภายในหลักสูตร ช่วยเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารกับผู้สอน เจ้าหน้าที่ดูแล และผู้เรียนด้วยกันได้ง่ายขึ้น กล่าวคือ การที่หลักสูตรมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน โดยหลักสูตรควรสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่เข้าอบรมเกี่ยวกับการใช้งาน โปรแกรมออนไลน์ต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวก และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้แก่ผู้เรียนและผู้สอนส่งผลให้การเรียนออนไลน์มีประสิทธิภาพมากที่สุด, ท่านคิดว่าโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เช่น Zoom , Google meet, Google Classroom ง่ายต่อการใช้งาน หลักสูตรควรเน้นให้ผู้เรียนและผู้สอน เตรียมความพร้อมก่อนการจัดการเรียนการสอน โดยมีคู่มือการติดตั้งโปรแกรม รวมถึงจัดอบรมให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนในรูปแบบคลิปวิดีโอ, ระบบอินเทอร์เน็ตไร้สายที่มีประสิทธิภาพ ทำให้การเรียนออนไลน์ไม่สะดุด ทำให้เข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มสัญญาณเครือข่ายไร้สายให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และมหาวิทยาลัยควรมีแนวทางในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้เรียน และ สนับสนุนอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัยให้แก่ผู้สอน

ด้านสภาพแวดล้อม

สิ่งที่ควรปรับปรุง คือ ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผ่านประสบการณ์ในการแก้ปัญหาต่างๆ คือ เน้นกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถ และความสนใจของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การให้ทำรายงานและนำเสนอในชั้นเรียน, เอกสารและสื่อการสอน ซึ่งประกอบด้วยข้อความ ภาพและเสียงมีความกระชับ เหมาะสม และทันสมัย ง่ายต่อการเรียนรู้ กล่าวคือ ผู้สอนเน้นการสอนที่น่าสนใจ ใช้แพลตฟอร์มใหม่ๆ ให้ผู้เรียนเกิดความน่าสนใจ เช่น โปรแกรม Zoom สามารถเปลี่ยนพื้นหลังใน Zoom เพื่อให้การเรียนการสอนออนไลน์ดูมีสีสัน และทันสมัย, ผู้เรียนสามารถเลือกสถานที่เรียนได้ตามความพึงพอใจของตนเอง ซึ่งมีสภาพแวดล้อมดีกว่าการนั่งเรียนในห้องเรียน กล่าวคือ ผู้สอนควรมีการยืดหยุ่นในการเรียนการสอนออนไลน์ ให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียน เป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนมีโอกาสได้คิด และส่งเสริมผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจโดยไม่รู้สึกตึงเครียด

บรรณานุกรม

- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2563). อาชีพกับข้อมูลการใช้อินเทอร์เน็ต สืบค้นเมื่อ 10 ม.ค.64
ออนไลน์จาก <https://www.eta.or.th/th/NEWS/ETDA-Revealed-Thailand-Internet-User-Behavior-2019.aspx>
- ไพโรจน์ ตีรณานากุล, ไพบูลย์ เกียรติโกมล และ เสกสรรค์ แยมพินิจ.(2546). การออกแบบและการผลิต
บทเรียนคอมพิวเตอร์การสอนสำหรับ e-Learning. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ
- พรพิมล รียาย. (2555). ความคาดหวังของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 การศึกษา 2555 ที่มีผลต่อเนื้อหารายวิชาการ
การศึกษาระดับอุดมศึกษา. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่.
- พร ลิ้มรัตน์มงคล และ จิรัชมา วิเชียรปัญญา. (2556). ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการเรียนออนไลน์ของ
ผู้เรียนโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย. รั้งสิตสารสนเทศ ปีที่19, ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธค.56),
หน้า 54-63ISSN08591814
- มนต์ชัย เทียนทอง. (2545). การออกแบบและพัฒนาคอร์สแวร์สำหรับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.
สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ
- ฤทัย นิธิธนวิจิต. (2553). ความคาดหวังและสิ่งที่ได้รับของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ
กรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรวิมล มั่นสุขผล และ ปุณเชษฐ จินางศุกะ. (2558). พฤติกรรมและความต้องการใช้อีเลิร์นนิ่งของนักศึกษา
ระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสาร Veridian E Journal สาขา
มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. Vol.8 No.3 (2015).
- ศุภรัตน์ มฤคิ.(2559). ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในรายวิชา
สังคมศาสตร์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- เสรี สิงห์โงน ,สาลินี จันทร์เจริญและ ธัญลักษณ์ กองชัยมงคล.(2561). คาดหวังและความพึงพอใจของ
นักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาเด็ก
วัยรุ่นและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล. การประชุมวิชาการระดับชาติ “วลัยลักษณ์วิจัย” ครั้งที่
11 วันที่ 27-28 มีนาคม 2562 หน้า1-9
- อรรณพ อนุสร.(2561). ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. มหาวิทยาลัยทักษิณ
- Taro Y. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: New York:Harper & Row.
- Vroom, V. H. (1964) Word and motivation. New York: John Wiley & Sons.
- Wallbergy,H.J. (1987).Psychological environment in the international encyclopedia teaching
and teacher education. Oxford: Pergamon Press.